

Kendelse

afsagt den 26. september 2023

Sag nr. 2023-04824

[Klager]

mod

TV 2

[Klager] ved advokat Sophus Bøgeskov Christensen og advokat Jesper Madsen har klaget til Pressenævnet over TV 2s handlemåde i forbindelse med udarbejdelsen af en udsendelse til programserien "Operation X", der endnu ikke er bragt på TV 2, idet virksomheden mener, at god presseskik er tilsidesat.

[Klager] har klaget over TV 2s indhentelse af skjulte optagelser.

Denne kendelse angår alene spørgsmålet om Pressenævnets kompetence (formalitetsskendelse).

1 Sagsfremstilling

TV 2 har til brug for et afsnit af programserien "Operation X" haft en journalist ansat som såkaldt "groom" hos stutterivirksomheden [Klager] i perioden fra den 9. januar 2023 til 8. februar 2023.

TV 2s journalist har under sin ansættelse hos [Klager] foretaget skjulte optagelser på [Klager]s private ejendom, der blandt andet er beliggende [Adresse A] og [Adresse B].

Udsendelsen er efter det oplyste programsat til fjerde kvartal 2023.

[Klager]s klage er modtaget i Pressenævnet den 12. juli 2023.

2 Parternes synspunkter

2.1 [Klager]s synspunkter

[Klager] har anført, at klagen har baggrund i, at TV 2 har haft en person, som kaldte sig selv [Muldvarpen], ansat som såkaldt ”groom” hos [Klager] i starten af 2023, hvor hun uden [Klager]s kendskab foretog skjulte optagelser på [Klager]s private ejendom til brug for et kommende tv-program.

Overordnet gøres det gældende, at TV 2s handlemåde i sagen ikke har været i overensstemmelse med god presseskik, jf. medieansvarslovens § 34, stk. 1. Således er det [Klager]s opfattelse, at en så indgribende foranstaltning, som det er at skaffe sig uberettiget adgang til privat ejendom under falsk angivelse af at være arbejdssøgende for at foretage skjulte optagelser, ikke i den konkrete sag kan begrundes i væsentlige samfundsmæssige interesser. Ligeledes gøres det gældende, at den påtænkte senere offentliggørelse af optagelserne vil være i strid med god presseskik.

[Klager] har oplyst, at virksomheden har begæret midlertidigt forbud over for [Direktøren], administrerende direktør og ansvarshavende redaktør hos TV 2/DANMARK A/S, som blev indleveret til Retten i Aalborg den 22. juni 2023.

I overensstemmelse med medieansvarslovens § 34, stk. 3, har [Klager] i første omgang klaget over forholdet til TV 2, der traf afgørelse i klagesagen den 7. juli 2023. TV 2 har under klagesagen gjort gældende, at det ligger uden for Pressenævnets kompetence at behandle en klage over et medies handlemåde før udsendelse af det program, som mediets handlemåde relaterer sig til. TV 2 har i den forbindelse henvist til medieansvarslovens § 43.

[Klager] er bekendt med medieansvarslovens § 43, stk. 1, nr. 1, og den debat, der er om denne bestemmelses fortolkning. Det gøres i den forbindelse gældende, at medieansvarslovens § 43, stk. 1, nr. 1, ikke skal fortolkes således, at Pressenævnet ikke er kompetent til at behandle en klage over et medies handlemåde, blot fordi mediet (endnu) ikke har udsendt det program, som mediets handlemåde relaterer sig til.

En sådan fortolkning vil savne logisk mening og skade retssikkerheden for de personer – fysiske eller juridiske – der måtte blive udsat for handlemåder fra medierne, som er i strid med god presseskik.

Stærkt kritisk over for en fortolkning som den af TV 2 anførte er således også professorerne [Forfatter A] og [Forfatter B] i Medieretten, 2020/Del 1, 2. udgave. Her anføres det på side 507 blandt andet:

”Efter en sådan forståelse bør Pressenævnet realitetsbehandle en klage, der udelukkende relaterer sig til handlemåde under forudsætning af, at klager selv har været udsat for en handling, der ikke er i overensstemmelse med god presseskik (jf. nedenfor om retlig interesse). En sådan klage bør under alle omstændigheder ikke afvises af formanden, da dette kræver, at klagen ’åbenbart’ ikke hører under nævnets kompetence, jf. § 43, stk. 2, nr. 1, og åbenbarhedskravet er ikke opfyldt.” [[Klager]s understregning]

Det synes da også at savne begrundelse, at Pressenævnet skulle være afskåret fra at udtale kritik af et medies handlemåde, blot fordi der endnu ikke er sket publicering af det program, som mediets handlemåde relaterer sig til. Medier vil i så fald helt kunne slippe for at blive udsat for kritik for særdeles indgribende og kritisable handlemåder, hvis blot de efterfølgende beslutter ikke at udsende et program på basis heraf. Dette vil betydeligt reducere Pressenævnets betydning som borgernes vagthund over for medierne.

Som [Forfatter A] og [Forfatter B] er inde på i Medieretten, 2020/ Del 1, 2. udgave, side 512, vil en afgrænsning af Pressenævnets kompetence, som TV 2 lægger op til, da også medføre en situation, hvor det er konsekvensfrit for et medie at udøve selv en nok så grov handlemåde i strid med god presseskik, hvis det blot efterfølgende besluttet ikke at offentliggøre nogen historie på basis heraf. Således ville en klager i så fald så alene kunne gå til domstolene, hvilket de færreste nok ville gøre, endsiige have ressourcer til.

Det bemærkes, at de to professorer også har udgivet en længere artikel med titlen ”Pressenævnets kompetence”, der blev trykt i Juristen 2013, side 185-193, hvor tilsvarende synspunkter er fremsat. Hertil kommer, at der også er en række andre juridiske teoretikere, der har kritiseret standpunktet, at Pressenævnets kompetence skulle være begrænset til offentliggjorte artikler og udsendelser.

I tillæg til ovenstående skal [Klager] klage over TV 2s sagsbehandling i forbindelse med virksomhedens klage hertil. [Klager] har henvist til TV 2s afgørelse i mail af 7. juli 2023.

TV 2 er ved sin klagesagsbehandling underlagt almindelige forvaltningsretlige principper, jf. eksempelvis Pressenævnets kendelse i sag 2007-6-0590 samt [Forfatter C] og [Forfatter D] i Medieansvarsloven med kommentarer, 1. udgave, 2017, side 366 f. Dette omfatter blandt andet kravet om saglighed i forvaltningen. I forhold til TV 2s udtalelse om, at TV 2 er et offentligt ejet aktieselskab, der ikke er omfattet af forvaltningsloven eller offentlighedsloven, har [Klager] anført, at det muligvis er korrekt, men at der imidlertid ikke er tvivl om, at TV 2 er underlagt almindelige forvaltningsretlige principper.

I sin afgørelse af 7. juli 2023 til [Klager] anfører TV 2 som begrundelse for sin afgørelse:

”Operation X redaktionen har fået forelagt din henvendelse til udtalelse. Det er på baggrund heraf min overbevisning, at redaktionens handlemåde i forbindelse med foretagelsen af de skjulte optagelser til brug for det kommende program om træningsmetoder m.m. på [Klager] har været berettiget og ikke strider mod de presse-etiske retningslinjer.”

Afgørelsen er ikke nærmere begrundet, og det står derfor ikke [Klager] klart på hvilket grundlag, at TV 2 har truffet sin afgørelse, hvad der nærmere er lagt vægt på eller hvilke afvejnninger, der er lavet.

Det gøres som følge heraf gældende, at TV 2s klagesagsbehandling og afgørelse ikke er i overensstemmelse med de almindelige forvaltningsretlige principper.

I den forbindelse skal der også henvises til side 367 i [Forfatter C] og [Forfatter D] i Medieansvarsloven med kommentarer, 1. udgave, 2017, hvoraf det blandt andet fremgår om baggrunden for medieansvarslovens § 34, stk. 3:

”Radio- og fjernsynsmediernes store sendeflader kan øge mængden af klagesager. For at mindske en sådan væsentlig sagsmængde ved Pressenævnet, skal klage over DR, TV 2/DANMARK eller de regionale TV 2-virksomheders overtrædelse af god presseskik først indgives til mediet. Hvis klagen indgives til Pressenævnet, videregiver nævnet klagen til mediet, jf. årsberetning 2006, s. 20. Disse mediers redaktører får derved mulighed for at gribe ind, før sagen indbringes for Pressenævnet. Det er derfor også disse mediers afgørelse i sagen, som indbringes for nævnet.” [[Klager]s understregning]

Det er vanskeligt at se, hvorledes Pressenævnet skulle have mulighed for at vurdere rigtigheden af TV 2s afgørelse i forhold til [Klager] på baggrund af de ovenfor citerede linjer, der udgør hele TV 2s begrundelse for sin afgørelse.

TV 2 har i sin udtalelse til Pressenævnet gjort gældende, at det med klagen til Pressenævnet kan ”befrygtes, at [Klager] reelt søger at opnå en præjudiciel prøvelse af, om der i en eller anden grad foreligger retsstridighed med det formål at styrke den forbudssag, som på tidspunktet for klagen til Pressenævnet var under behandling”. Dette argument savner mening.

Pressenævnets sagsbehandlingstid er på nuværende tidspunkt gennemsnitlig 3-4 måneder, jf. Pressenævnets mail af 3. august 2023 til TV 2. Det har således fra starten været urealistisk, at en afgørelse fra Pressenævnet skulle nå at blive truffet, inden hovedforhandlingen i sagen om det midlertidige forbud.

Hertil kommer, at TV 2 sendte sin udtalelse med det nævnte argument til Pressenævnet via mail fredag den 18. august 2023 kl. 15:28. Hovedforhandlingen i forbudssagen var mandag den 21. august 2023 kl. 9:00. Da udtalelsen blev sendt, har det således stået TV 2 klart, at der ikke var nogen som helst sandsynlighed for, at Pressenævnet ville kunne nå at træffe afgørelse i sagen inden hovedforhandling i forbudssagen.

2.2 TV 2s synspunkter

TV 2 har indledningsvis oplyst, at det er hensigten, at et nedklip af de skjulte optagelser skal indgå i et program om træningsmetoder m.m. på [Klager], der forventes udsendt på TV 2 i det sene efterår 2023. Den redaktionelle proces er dog langt fra færdig. Redaktionens handlemåde i forbindelse med foretagelsen af de skjulte optagelser til brug for det kommende program har efter TV 2s opfattelse været berettiget og strider ikke mod de presseetiske retningslinjer.

Det er TV 2s opfattelse, at det ligger uden for Pressenævnets kompetence at forholde sig til et medies handlemåde, førend det program, som handlemåden relaterer sig til, er udsendt, jf.

medieansvarslovens § 43, stk. 1. TV 2s opfattelse støttes af [Forfatter C] og [Forfatter D], Medieansvarsloven og de presseetiske regler med kommentarer, 2. udgave 2021, side 439-440.

Pressenævnet vil blande sig i den redaktionelle proces, såfremt nævnet var i stand til at træffe afgørelser før udsendelse af programmer. Det vil udgøre en uhjemlet forhåndscensur og være i direkte strid med den redaktionelle frihed. Først når et program er udsendt, kan den redaktionelle proces anses for endeligt afsluttet, og det er ikke før dette tidspunkt muligt for nævnet at vurdere, hvorvidt en researchmetode (i det konkrete tilfælde brug af muldvarp og skjult kamera) er i overensstemmelse med god presseskik.

Såfremt [Klager] mener, at et medie ved sine handlemåder har begået ulovligheder, er der andre retsmidler end Pressenævnet inden publicering, idet der kan indgives forbudsbegæring til domstolene, ligesom der kan ske anmeldelse til politiet. Det er da også sket i relation til optagelserne i nærværende sag, hvor der er anmodet om nedlæggelse af forbud, og [Klager]s advokat har oplyst, at [Klager] har indgivet politianmeldelse. Det kan i det konkrete tilfælde befrygtes, at [Klager] reelt søger at opnå en præjudiciel prøvelse af, om der i en eller anden grad foreligger retsstridighed med det formål at styrke den forbudssag, som på tidspunktet for klagen til Pressenævnet var under behandling. Det er ikke Pressenævnets opgave at medvirke hertil.

Det er TV 2s opfattelse, at klagen skal afvises af formelle grunde, jf. ovenstående. TV 2 har derfor ikke forholdt sig til materien i sagen. Det kan i øvrigt oplyses, at TV 2 Danmark A/S er et offentligt ejet aktieselskab og ikke omfattet af hverken forvaltningsloven eller offentlighedsloven.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget:

Jens Kruse Mikkelsen, Jørn Mikkelsen, Lene Sarup og Marlene Borst Hansen.

Kompetence

[Klager] har klaget over TV 2s indhentelse af skjulte optagelser til brug for en udsendelse, som endnu ikke er offentliggjort.

Det følger af medieansvarslovens § 34, at massemediernes indhold og handlemåde skal være i overensstemmelse med god presseskik.

Det følger videre af medieansvarslovens § 43, stk. 1, at Pressenævnet træffer afgørelse i sager om, 1) hvorvidt der er sket offentliggørelse, der er i strid med god presseskik, jf. § 34, og 2) hvorvidt et massemedie efter reglerne i kapitel 6 er forpligtet til at offentliggøre et genmæle, herunder om genmæltes indhold, form og placering.

Af bemærkningerne til § 34 i forslaget til medieansvarsloven (Folketingstidende 1990-91, tillæg A, lovforslag nr. L 132, sp. 3164 f.) fremgår blandt andet:

”Formuleringen af den retlige standard om god presseskik er i øvrigt knyttet til massemediernes indhold og handlemåde. Heri ligger, at massemedierne ud fra en samlet vurdering skal have handlet i overensstemmelse med god presseskik. Ordet »indhold« sigter således ikke udelukkende til indholdet eller ordlyden af en tekst eller et billedes »objektive« udsagn, men også til måden og formen, hvorpå indholdet fremtræder eller vises. Selve fremtrædelsen af en artikel eller dennes overskrift sammenholdt med teksten i øvrigt eller filmklippet skal være i overensstemmelse med god presseskik. Ordet handlemåde relaterer sig navnlig til den fremgangsmåde, som pressen har anvendt ved fremskaffelsen af oplysninger, men ordet dækker, sammen med ordet »indhold« som ovenfor nævnt, den samlede adfærd i forbindelse med en offentliggørelse. Det er således ikke hensigten, at der skal kunne drages modsætningslutninger på grundlag af den valgte formulering. Indhold og handlemåde er imidlertid - som det også fremgår af selve de gældende presseetiske regler - disse reglers mest centrale områder.”

Det er Pressenævnets opfattelse, at nævnet kan vurdere mediets indhold og handlemåde i forhold til en konkret offentliggørelse, herunder den fremgangsmåde, som mediet har anvendt ved fremskaffelsen af oplysninger.

På baggrund af sagens oplysninger lægger Pressenævnet til grund, at TV 2, til brug for et afsnit af programserien ”Operation X”, har haft en journalist ansat som såkaldt ”groom” hos [Klager] i perioden fra den 9. januar 2023 til 8. februar 2023. Nævnet lægger endvidere til grund, at TV 2s journalist under sin ansættelse hos [Klager] har foretaget skjulte optagelser på [Klager]s private ejendom, og at de skjulte optagelser i et vist omfang skal indgå i en udsendelse, som forventes udsendt på TV 2 i efteråret 2023.

Da der ikke er sket en offentliggørelse af de skjulte optagelser, foreligger der ikke et sådant indhold i medieansvarslovens forstand, at Pressenævnet efter den tillagte kompetence kan tage stilling til, om de skjulte optagelser måtte være i overensstemmelse med god presseskik. På denne baggrund har nævnet ikke kompetence til at behandle TV 2s afvisning af [Klager]s klage over tilsidesættelse af god presseskik, herunder TV 2s handlemåde med brug af skjulte optagelser til brug for en forestående udsendelse. Spørgsmålet om, hvorvidt TV 2s klagesagsbehandling og afgørelse er i overensstemmelse med forvaltningsloven, falder også uden for nævnets kompetence og behandles derfor ikke.

Sagen afvises derfor i medfør af medieansvarslovens § 43, stk. 2, nr. 1.